

מסורת הש"ס

יום הכיפורים פרק שמיני יומא

עה.

עין משפט
גר מצוה

(א) סוטה תנ: (ב) וס' כד' שיקשו
עלי רחמים. ענין ערך שם
(ג) ויבמות יח: יס"ג
כמוסות יר: סה: (ד) סוטה
יח: (ה) שנת קל: (ו) ז"ל
כע"ל, (ז) מילתא פ' (ח)
כסלם, (ט) ובהפסדו יח: (י)

מוסף רש"י

לישנא מעליא בקט.
שמיה דרין קני' דשנת
לפני גלגלן קני' פסחים
על עסקי
משפחותיו. שאלם להם
קריבות שבת קדש.

רבינו חננאל

ואסיקנא ידן לתן לישראל
תכשיט נשים וציקי קדירה
ואבנים טובות ומרגליות
עם הפסח.

תוס' ישנים

עולה לגג מנוחתי עמו.
י' חומר כנחשית רבה
שליט אורל עד שמגיע
לחוקם של קרקע מחולה
לחטל: אי הו' בן י'
לחטל: אי הו' בן י'
שליטת להחמין שאלה
חדשים משום הנחה כי לא
הולכו עדיין שהמן נדק:

עינו בכוסו. אזהר שזכות: כל העולם דומה עליו כמישור. ממון
אחרים דומה לו היתר: ישיתנה לאחרים. שמה ישיאוכו עזה:
(א) דאגה. פחד שדואג על הפסד שום דבר פן יבואהו: יורד עמו
לחיו. בכל דבר שהוא יכול להקניטו ולהפסידו הוא יורד: עריוס.

דנאקרו להם במדבר ודגה לשון
תשמים כמו וידנו לרוב (בראשית מח):
ומתקפה פיה. מקנחת פיה של מטה
כמו כאשר ימחה הללחת (מלכים ב
כא): כמי שמקנח את הקערה: דאמר
מר. במסכת סוטה נפרק קמא ודף
יא: לא פרעו כסו. לא היו פרוצים
בעריות במלרים: הנה דאסיין.
אותן שהיו נאמרות לגבי נח כגון
הנה דאמרין בסנהדרין ודף טו:
ערוב שז"ל ש' ישראל ממיתין עליה
בן נח מזהר עליה והן כבו על
הנוספות: הללו לא טעמו. שהן
קשין לעוברות ומיניקות כדאמרין
בספרי י' משל אומר לאשה לא תאכלי
כלל מפני התינוק: והוא כורע גד
לגן אמר רבי אסי. זרע הגד אינו
לגן אכל עגול הוא והכי קאמר
קדא והוא עגול כורע גד ולגן
כמרגלית: כנידא. גרעין של
אלינדרי: שדומה לזרע פשסן.

עינו בכוסו (ב) עריות כולן דומות עליו כמישור
וחד אמר כל הנותן עינו בכוסו כל העולם
כולו דומה עליו כמישור (א) דאגה בלב איש
ישחנה רבי אמי ורבי אסי חד אמר ישחנה
מדעתו וחד אמר ישיחנה לאחרים: גנחש
עפר לחמו ר' אמי ורבי אסי חד אמר אפילו
אוכל כל מעדני עולם טועם בהם טעם עפר
וחד אמר אפילו אוכל כל מעדני עולם אין
דעתו מיושבת עליו עד שיאכל עפר תניא
אמר רבי יוסי בוא וראה שלא כמדת הקב"ה
מדת בשר ודם מדת בשר ודם מקניט את
חבירו יורד עמו לחיו אבל הקב"ה אינו כן
קלל את הנחש עולה לגג מונוחתי עמו ויורד
למטה מונוחתי עמו קלל את כנען אוכל
מה שרבו אוכל ושותה מה שרבו שותה
קלל את האשה הכל רצין אחריה קלל את
האדמה הכל ניווין הימנה יזכרנו את הדגה
אשר נאכל במצרים חנם רב ושמואל חד אמר דגים וחד אמר עריות מאן

שגם הוא עגול: שמלכין עונותיהן. מחוק שהיו דואגים שמה לא
יורד מן למחר היו משעבדים לגם למקום: (א) אם בן ששעה וכו'. לפי
שנאמר (שמות טו) וימודו צעומר בין שליקט הרבה בין שליקט מעט
מואל עומר לגלגולת ואם נמלא יתר צבית הרלשון בידוע שכן
משעה לרלשון הוא ואם צבית
האחרון בידוע שכן האחרון הוא:
הוא סרח עלי. ומזבעתו כחונכתה:
יורד המן עלי. אלמלא בתוך המחנה
יורד וכחז ואלה העם ולקטו יליאה
מחוק למחנה משמע וכחז שטו משמע
למקום רחוק כמו משוט בלחך (איוב
א): להם. משמע אפיו: עגופם.
משמע קודם אפייה: תכשיטי נשים.
בשמים שהן דוכות במדוכה
ומתקשטות בהן להיות ריחן ערב
לנעליהן: זיקי קדירה. תכלין
לחשיל ערב ומנוסס: שידו לכן
אזנים עגופם. הביאו נדבה ממה
שמואלין צבק צבק כשיואלין
ללקוט את המן שנאמר וילקטו אותו
צבק צבק: נשיאים ממש. ענינים
היו: שזו סינוק מולא בו כל
מיני טעמים. שהם אולכלת:
לחם

דאמר דגים דכתיב נאכל ומאן דאמר עריות מאן
נקט דכתיב יאכלה ומחתה פיה ואמרה לא פעלתי און ולמאן דאמר דגים מאן דהוו מיייתין להו
מהפקירא דאמר מר כשהיו ישראל שואבין מים הקב"ה מוזמין להם בתוך המים דגים קטנים בכדיהן
בשלמא למאן דאמר דגים אבל עריות לא פריצי בהו היינו דכתיב ג' נעול אחותי כלה [ג'] אלא למ"ד
עריות מאן מעין חתום מהנך דאסירין לא פריצי בהו בשלמא למאן דאמר עריות היינו דכתיב וישמע
משה את העם בוכה למשפחותיו ואת הקשואים ואת האבטיחים ואת האבטיחים ואת האבטיחים ואת האבטיחים
דגים מאן בוכה למשפחותיו הא והא הואי א' את הקשואים ואת האבטיחים ואת האבטיחים ואת האבטיחים
טעם כל המינין טעמו במן טעם חמשת המינין הללו לא טעמו בו וחד אמר טעם כל המינין טעמו טעמן
ומזמן והללו טעמן ולא מזמן (והמן) כורע גד לבן (וטעמו) אמר ר' אסי עגול כנידא ולבן כמרגלית
"(תניא נמי הכי) גד שדומה לזרע פשתן בגבעולין אחרים אומרים "גד שדומה להגדה שמושבת לבו
של אדם כמים תניא אידך גד שמגיד להם לישראל אי בן תשעה לראשון ואי בן שבעה לאחרון לבן שמלכין
עונותיהן של ישראל תניא ר' יוסי אומר כשם שהנביא היה מגיד להם לישראל מה שבחורין ומה שבסדקין
כך המן מגיד להם לישראל מה שבחורין ומה שבסדקין כיצד שנים שבאו לפני משה לדין זה אומר עכדי
גבת וזה אומר אתה נמצא עומרו בבית ר' אמי ורבי אסי חד אמר
בידוע שזה נגבו אם נמצא עומרו בבית ר' אמי ורבי אסי חד אמר
אומר היא סרחה עלי והיא אומרת הוא סרח עלי אמר להם משה (א) לבקר משפט למחר אם נמצא עומרה בבית
בעלה בידוע שהיא סרחה עלי נמצא עומרה בבית אביה בידוע שהוא סרח עליה כתיב וברדת הטל על
המחנה לילה [יורד המן עליו] וכתיב יוצא העם ולקטו וכתיב (א) שטו העם ולקטו הא כיצד צדיקים יורד על פתח
בתיהם בינונים יצאו ולקטו רשעים שטו ולקטו כתיב להם וכתיב עונות וכתבו וטחנו הא כיצד צדיקים להם בינונים
עונות רשעים טחנו בריחים או דכו במדוכה א"ר יהודה אמר רב ואיתימא ר' חמא בר' חנינא מלמד שירד להם
לישראל עם המן תכשיטי נשים דבר שנידוק במדוכה ובשלו בפרור א"ר חמא מלמד שירד להם לישראל עם
המן ציקי קדירה (והם הביאו אליו עוד נדבה בבקר בבקר מאי בבקר א"ר שמואל בר נחמני א"ר יונתן
מדבר שירד להם בבקר בבקר מלמד שירדו להם לישראל אבנים טובות ומרגליות עם המן (א) והנשיאים הביאו
את אבני השם תנא נשיאים ממש וכן הוא אומר ונשיאים ורוח וגשם אין (א) והיה מעמו כמעט לשד השמן א"ר
אבהו (א) מה שד זה תינוק טועם בה כמה טעמים אף המן כל זמן שישאל אוכלין מוצאין בו כמה טעמים
א"ר לשד ממש מה שד זה מתהפך לכמה גוונים אף המן מתהפך לכמה טעמים (א) ואמר משה בתת ה' לכם בערב
בשר לאכול ולחם בבקר לשבוע תנא משמיה דר' יהושע בן קרחה בשר ששאלו שלא כהוגן ניתן להם שלא כהוגן
לחם

א (מח') פירש מהלכות
אסורי ביאה הלכה יח:

הנהגות הב"ה

(ב) גמרא עיני כנסת
כל העריות כולן דומות:
(ג) שם ח"ל משע ידנו
לנוקד משפט וכן לקמן:
(א) שם אמר להם משה
דינו לנוקד משפט למחר
(אם נמלא עומרה וכו'
שהוא סרח עליה) פלית
ויצ' ס"ל אם נמצא
עומרה בבית בעלה
בידוע שהיא סרחה עליה
נמצא עומרה בבית
אביה בידוע שהיא
סרחה עליה: (ד) שם
אזנים עגופם ומרגליות
המן שנאמר ונשיאים
הביאו: (ה) שם טעם
לשד השמן אמר ר' אבהו
אל תקרא לשד אלא
שד מה שד זה מתהפך
לכמה גוונים אף המן
מתהפך לכמה טעמים
אזכא דלמרי לשד זה
דד מה דד זה מתיק
טעום כה וכו' מולאין בו
כמה טעמים ויאלר משה
נחת סי' כלי ועל סימט
למח נותין כ"כ נמלא
דק"ל לתלמודא הא דמבי
לחם החרב המתהפכת
שדח"ל שם מתהפכת
פעמים אגפים פעמים
נשים פעמים דומות כי
לאו אמללר עליון לחודיה
קלי אלא חף השדים שם
נקראים כדונים מנקום וז'
נמי קלי שם מתהפכת
למה נותין סי': (א) רש"י
ד"ה דלפני ז"ל קדש
ד"ה ישיחנה: (א) ד"ה
אם בן ששעה סי' ואם
נמלא עומר צבית רלשון
סי' בידוע שכן שבעה
לאחרון הוא הפסד
ומה"ד שמלכין וכו' למקום
הפסד ולח"כ מה"ד היא
סרחה עלי. והרבותיה
כחובתה הפסד ולח"כ
מה"ד הוא סרח עלי וכו':

לעזי רש"י

אליינדרי"י [אליינדרי"א].
כוסבר.

